

Crna Gora
Ministarstvo vanjskih poslova
Generalni direktorat za ekonomsku i kulturnu diplomatiju

Podgorica, 12. 09. 2019. godine

Drugi izvještaj o realizovanim aktivnostima na pripremi učešća Crne Gore na Svjetskoj izložbi Expo 2020 Dubai

Svjetska izložba ili Expo biće organizovana u Dubaiju, Ujedinjenim Arapskim Emiratima od 20. oktobra 2020. do 10. aprila 2021. godine. Tema ove univerzalne izložbe je “Povezivanje umova, stvaranje budućnosti” i obuhvata tri podteme: Mogućnost, Mobilnost i Održivost. Učešće Crne Gore na Expo 2020 Dubai potvrđeno je pismom tadašnjeg predsjednika Vlade Mila Đukanovića potpredsjedniku i premijeru Ujedinjenih Arapskih Emirata, vladaru Dubaija NJ.V. Šeiku Muhamedu Bin Rašidu Al Maktumu, **23. juna 2016. godine**.

Vlada Crne Gore je zaključkom broj 07-3006 od **12. oktobra 2017. godine** zadužila Ministarstvo vanjskih poslova (Generalni direktorat za ekonomsku i kulturnu diplomatiju) da koordinira aktivnosti u vezi sa učešćem Crne Gore na ovoj izložbi. Shodno zaključku Vlade, Ministarstvo vanjskih poslova sačinilo je i dostavilo Vladi *Izvještaj o realizovanim aktivnostima na pripremi učešća Crne Gore na Svjetskoj izložbi Expo 2020 Dubai*, 2. novembra 2018. godine, koji je obuhvatio izvještajni period od godinu dana, a usvojen je zaključkom broj 07-5229 od **15. novembra 2018. godine**. Drugi izvještaj obuhvata aktivnosti realizovane od prethodnog izvještaja do III kvartala 2019. godine.

Ministarstvo vanjskih poslova objavilo je, 15. oktobra 2018. godine, **Međunarodni konkurs za idejno rješenje postavke izložbe u Nacionalnom paviljonu Crne Gore na Svjetskoj izložbi Expo 2020 Dubai**. Konkurs je raspisan u cilju izbora najboljeg idejnog rješenja postavke izložbe koja će na autentičan i inovativan način odgovoriti zadatoj temi Expo-a 2020 “Povezivanje umova, stvaranje budućnosti” i podtemi Održivost, dati rješenje koje će na originalan način predstaviti Crnu Goru u skladu sa Tematskom izjavom, dati odgovarajuće tehničko-tehnološko, održivo i ekonomski racionalno rješenje.

Na adresu Ministarstva vanjskih poslova je do zatvaranja konkursa, 3. decembra 2018. godine, pristiglo dvadeset devet radova, od čega su dvadeset četiri rada zadovoljila formalne uslove konkursa. Za ocjenu radova imenovana je konkursna komisija u sastavu:

- **Branko Perović**, ambasador, bivši ministar vanjskih poslova i generalni komesar crnogorskog paviljona na Expo 2010 u Šangaju, predsjednik komisije,
- **Svetislav Popović**, dekan Arhitektonskog fakulteta Univerziteta Crne Gore, član,
- **Luca Molinari**, profesor istorije savremene arhitekture, Univerzitet Campania Luigi Vanvitelli u Napulju, član,
- **Nenad Šoškić**, direktor Centra savremene umjetnosti Crne Gore, član,
- **Nemanja Čavlović**, specijalista za muzejske kolekcije, Qatar Museums, član,
- **Sonja Radović Jelovac**, Studio Synthesis architecture&design, kustosica crnogorskog paviljona na 16. Bijenalu arhitekture u Veneciji, član,
- **Dušanka Jeknić**, generalna komesarka crnogorskog paviljona na Expo-u 2020 u Dubaiju, član.

Žiri se sastao 17. decembra 2018. godine i tokom prvog zasijedanja, eliminisanjem radova koji nijesu u potpunosti ispunili zahtjeve konkursnog zadatka, napravljena je uža selekcija od pet radova. Tokom drugog zasijedanja komisija je pristupila detaljnoj evaluaciji i uporednoj analizi pojedinačnih segmenata radova koji su se našli u užem izboru. Nakon diskusije, žiri je jednoglasno donio odluku o dodjeli prve nagrade za rad koji je najbolje odgovorio na zahtjeve konkursa i to radu sa šifrom 211307 iza kojeg stoji autorski tim u sastavu: **Matija Vuković** (odgovorni predstavnik tima), **Tijana Todorović**, **Katarina Bulajić**, **Dejan Batričević**, **Ivana Barišić** i **Anja Trtić**. Žiri je takođe jednoglasno odlučio da ne dodijeli drugu i treću nagradu, već da preostalim radovima iz uže selekcije dodijeli ravnopravnu nagradu.

Nakon usvajanja izvještaja o otvaranju koverti sa oznakom „Autor“ utvrđeno je da je na konkursu učestvovalo preko **sto autora** koji su poslali radove iz **četrnaest zemalja** (Crna Gora, Bosna i Hercegovina, Srbija, Slovenija, Španija, Švajcarska, Italija, NR Kina, Južnoafrička Republika, Brazil, Ujedinjeni Arapski Emirati, Turska, Velika Britanija, Sjedinjene Američke Države) što nesumnjivo potvrđuje uspješnost konkursa.

Treća sjednica Organizacionog odbora za učešće Crne Gore na Svjetskoj izložbi Expo 2020 Dubai, kojom je predsjedavao potpredsjednik Vlade za ekonomsku politiku i finansijski sistem **mr Milutin Simović**, održana je 14. marta 2019. godine. Na poziv Organizacionog odbora, sjednici su prisustvovali i **Branko Perović**, predsjednik konkursne komisije i **Matija Vuković**, odgovorni predstavnik prvonagrađenog autorskog tima na konkursu i vodeći arhitekta Nacionalnog paviljona Crne Gore na Expo 2020 u Dubaiju, koji je održao i prezentaciju. Osnovna ideja paviljona temelji se na odgovornosti pojedinca prema

prirodi. U centru paviljona je čovjek koji je jednako odgovoran za sadašnjost, kao i za svijet u kome će živjeti buduće generacije. S toga je Crna Gora predstavljena kao zemlja u kojoj održivost na svim nivoima i balans između čovjeka i prirode ostaju načela razvoja i ideje oko kojih se gradi život i budućnost narednih pokoljenja. U prezentaciji su prikazane prostorne sekvence, razvoj paviljona, organizacija prostora, tematske cjeline, izložbeni prostor i narativni elementi i komercijalni prostor. Paviljon će biti otvoren za posjetioce 16 sati radnim danima i 17 sati vikendom, tokom 173 dana trajanja Expo-a. Procjenjuje se da će crnogorski paviljon posjetiti više od milion posjetilaca, odnosno, u prosjeku oko 6.000 posjetilaca dnevno.

U okviru aktivnosti predstavljanja idejnog rješenja paviljona Crne Gore, kao i planiranja programskih aktivnosti, **18. aprila 2019. godine** održana je prezentacija predstavnicima Nacionalne turističke organizacije Crne Gore i lokalnih turističkih organizacija. Nakon održane prezentacije razgovarano je o mogućnostima predstavljanja turističke ponude Crne Gore posjetiocima Expo-a i ocijenjeno da, imajući u vidu trajanje izložbe, kao i broj zemalja učesnica, bogatu i raznovrsnu ponudu Crne Gore bi trebalo predstaviti tokom deset dana izložbe u cilju postizanja što većeg efekta na posjetioce izložbe. Dogovorena je i prezentacija Expo-a i paviljona Crne Gore LTO i predsjednicima opština na sjeveru Crne Gore.

Ambasador Branislav Mićunović, predsjednik Projektnog tima za program, prisustvovao je **konferenciji** posvećenoj razvoju programskog repertoara i sadržaja, od **8. do 10. aprila 2019. godine**, na poziv organizatora Expo 2020 Dubai. Pored učešća na konferenciji, boravak u Abu Dabiju bio je prilika da se svakodnevno radi sa arhitektama crnogorskog paviljona na razvijanju i usklađivanju sadržaja postavke izložbe i arhitekture. Takođe, odgovorni arhitekta paviljona Crne Gore **Matija Vuković** i saradnica arhitekta **Ivana Barišić**, prezentovali su idejno rješenje paviljona organizatorima Expo-a i razgovarali o pojedinačnim elementima i njihovom usklađivanju sa Expo regulativama koje se odnose na prilagođavanje izložbe za posjetioce sa posebnim potrebama, protivpožarne sisteme i sl. Tehnički tim Expo-a uputio je pohvale za dizajn i funkcionalnost cjelokupne postavke, ističući da ne zahtijeva nikakve posebne intervencije u paviljonu, pa će samim tim povratak paviljona u prvobitno stanje nakon zatvaranja Expo-a, u aprilu 2021. godine, biti jednostavnije¹. Pored toga, organizovano je više sastanaka sa potencijalnim izvođačima koji su izrazili interesovanje za saradnju sa Crnom Gorom (Blue Camel Design, Simmetrico Network, Pico International, CP Partners) i koji su dostavili ponude odnosno procjenu troškova na osnovu koje će formalno biti izabran izvođač radova u crnogorskom paviljonu. Na kraju, tim koji radi na pripremi učešća Crne Gore na izložbi, zajedno sa organizatorima Expo-a, posjetio je crnogorski paviljon koji se nalazi u distriktu „Održivost“.

¹ Predaja paviljona Crnoj Gori od strane organizatora Expo-a planirana je za kraj januara 2020. godine.

U dosadašnjim pregovorima sa većim brojem potencijalnih izvođača radova u Dubaiju, kompanija Simmetrico Network identifikovana je kao najozbiljniji kandidat za saradnju, imajući u vidu reference i mogućnost da isprati izradu paviljona u svim segmentima, kao i da obezbijedi svu potrebnu tehničku dokumentaciju propisanu pravilima tehničkog tima Expo-a. Imajući to u vidu, tim zadužen za razvoj dizajna i pripremu postavke izložbe u Nacionalnom paviljonu Crne Gore na Svjetskoj izložbi Expo 2020 Dubai prisustvovao je, **24. i 25. juna 2019. godine, radionici** koja je organizovana u saradnji sa gore pomenutom italijanskom kompanijom, u Milanu. Cilj radionice bio je da se definišu detalji postavke i sadržaja izložbe u paviljonu (materijali, tehnologija, izvodljivost i sl.) na osnovu kojih će izvođač pripremiti ponudu sa preciznom procjenom troškova izgradnje. Na ovaj način će se osigurati da se izvođenje radova i produkcija izložbe realizuju bez naknadnih izmjena i ispravki i bez dodatnih troškova. Takođe, u planu je održavanje još jedne radionice u Crnoj Gori u drugoj polovini septembra o.g. Ocijenjeno je da bi naredna radionica bila prilika da se postojeće rješenje dalje upotpunjuje, naročito u segmentima koji se odnose na razvoj sadržaja izložbe, odnosno na multimedijalne elemente na kojima će biti predstavljeni kultura i istorija naše zemlje, prirodno blago, kao i turistički i investicioni potencijali.

U kontekstu prezentacije i promocije učešća Crne Gore na Expo-u, na Dan državnosti Crne Gore, **13. jula 2019. godine**, na zvaničnoj Expo 2020 Dubai internet stranici objavljena je rubrika posvećena Nacionalnom paviljonu Crne Gore sa naslovom *Montenegro Pavilion - A new platform for a sustainable and prosperous future* (Paviljon Crne Gore - Nova platforma za održivu i prosperitetnu budućnost)². U objavi su predstavljene ključne informacije o paviljonu, dizajnu izložbe i razlozima zašto treba posjetiti crnogorski paviljon. Pored toga, na svim Expo 2020 Dubai društvenim mrežama objavljen je i video posvećen paviljonu a koji je pogledalo preko 500 hiljada korisnika na Facebook-u, 380 hiljada na Instagram-u, 61 hiljada na Youtube-u, 49 hiljada na Twitter-u. Pomenute objave su posebno značajne imajući u vidu činjenicu da je Crna Gora prva zemlja iz grupe učesnika Expo-a koje organizuju učešće u rentiranom tipu paviljona, a koja je objavila dizajn i koncept izložbe.

Izveštajem o realizovanim aktivnostima od 2. novembra 2018. godine Ministarstvo vanjskih poslova informisalo je o potpisivanju Ugovora o učešću Crne Gore na izložbi kojim je predviđena i cijena zakupa paviljona (600.000\$), kao i dinamika plaćanja. Prepoznajući posvećenost i angažovanost tima zaduženog za pripremu učešća Crne Gore na Expo-u, Ambasadi Crne Gore u UAE dostavljeno je pismo **Nj.E. Rim Al Hašimi**, državne ministarke za međunarodnu saradnju i generalne direktorice Expo 2020 Dubai, 23. januara 2019. godine, kojim je iskazana spremnost Ujedinjenih Arapskih Emirata i Expo 2020 Dubai da

² Rubrika posvećena Nacionalnom paviljonu Crne Gore na zvaničnoj internet stranici Expo 2020 Dubai <https://www.expo2020dubai.com/en/discover/pavilions/montenegro>

oslobodi Crnu Goru plaćanja iznosa od šest stotina hiljada dolara (600.000\$) predviđenog za iznajmljivanje paviljona.

U okviru redovnih aktivnosti Ministarstva vanjskih poslova i planiranja budžetskih sredstava za narednu godinu, Generalni direktorat za ekonomsku i kulturnu diplomatiju i generalna komesarka ambasadorica Dušanka Jeknić dostavili su Ministarstvu vanjskih poslova **prijedlog budžeta** za potrebe realizacije aktivnosti i organizacije nastupa Crne Gore na Expo-u za 2020. godinu u iznosu od **1.517.992,96 eura**, koji uključuje troškove pripremnih aktivnosti učešća, troškove učešća na izložbi u periodu od oktobra-decembra 2020. godine, kao i obaveze iz 2021. godine koje je potrebno izmiriti na samom početku događaja, odnosno u budžetskoj godini 2020.

Regulativama Međunarodnog biroa za izložbe (BIE) i Expo 2020 Dubai³, pored funkcije generalnog komesara, predviđeno je i imenovanje zamjenika generalnog komesara i direktora paviljona, dok organizacija i sistematizacija preostalih radnih mjesta u paviljonu predstavljaju internu odluku zemlje učesnice. U kontekstu zaduženja zamjenika, generalni komesar može predati jedan dio svojih zaduženja zamjeniku koji se smatra direktnom zamjenom u slučaju da generalni komesar nije dostupan, i dijeli isti opis posla kao generalni komesar. Takođe, zamjenik je zajedno sa generalnim komesarom ravnopravni ovlašćeni potpisnik Expo licence. Napominjemo da je Expo licenca akreditacija koja se izdaje svim zemljama učesnicama Expo-a 2020 kako bi se omogućilo organima UAE da ih identifikuju kao zvanične učesnike Expo-a koji uživaju određene privilegije koje su direktno vezane za učešće na izložbi.

Imajući u vidu gorenavedeno, kao i povećani obim posla i ključne aktivnosti pripreme učešća Crne Gore na Expo-u planirane u 2019. godini, te činjenicu da će paviljon biti predat Crnoj Gori od strane organizatora Expo-a krajem januara 2020. godine, u cilju efikasnije i kvalitetnije organizacije posla, generalna komesarka ambasadorica Dušanka Jeknić predložila je da se za njenog zamjenika imenuje **Vatroslav Belan**, savjetnik potpredsjednika Vlade za ekonomsku politiku i finansijski sistem mr Milutina Simovića.

Prijedlog zaključaka:

1. Vlada Crne Gore na sjednici od _____ 2019. godine usvojila je Drugi izvještaj o realizovanim aktivnostima na pripremi učešća Crne Gore na Svjetskoj izložbi Expo 2020 Dubai.
2. Vlada Crne Gore određuje za zamjenika generalnog komesara Vatroslava Belana, savjetnika potpredsjednika Vlade za ekonomsku politiku i finansijski sistem.

³ Expo 2020 Dubai Special Regulation No. 12